

ภูมิอากาศจังหวัดนครราชสีมา

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 20,494 ตารางกิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 259 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดลพบุรีและสระบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาเป็นที่ราบสูง ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง 150-300 เมตร ทิศตะวันตกและทิศใต้มีภูเขาและป่าเป็นแนวยาวกั้นเขตแดน คือทิวเขาตองพญาเย็น (เขาใหญ่) และทิวเขาตองรัก ส่วนบริเวณตอนล่างค่อนข้างราบเรียบและตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม ก่อให้เกิดต้นน้ำลำธารสำคัญหลายสาย เช่น ลำน้ำมูล ลำพระเพลิง ลำตะคอง ลำเชียงไกร ลำปลายมาศ ลำแะ ซึ่งเป็แหล่งต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัด

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนครราชสีมาขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์จะอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดนครราชสีมา มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดนครราชสีมา พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย และบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเป็นมวลอากาศเย็นและแห้งจะแผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมา มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ในบางปีฤดูหนาวอาจเริ่มช้ากว่ากำหนดนี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยด้วย สำหรับเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม อากาศจะร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน ในระยะนี้อากาศจะมีความชุ่มชื้นมาก ทำให้มีฝนตกชุกมากขึ้นตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่จะทำให้มีฝนตกชุกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย และหลังจากกลางเดือนตุลาคมเป็นต้นไปฝนจะเริ่มลดน้อยลงอย่างรวดเร็ว

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมาเป็นที่ราบสูง มีป่าและเทือกเขาสูงชันเขตแดนเป็นแนวยาวอากาศจึงค่อนข้างร้อนอบอ้าวมากในช่วงฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างจะหนาวเย็น อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส โดยเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงสุดได้ 42.7 องศาเซลเซียส (สถานีตรวจอากาศนครราชสีมา อ.เมือง) เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2522 ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนธันวาคมถึงมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 3.6 องศาเซลเซียส (สถานีอากาศเกษตรปากช่อง อ.ปากช่อง) เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2518

ฝน

เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมามีเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาแดงพญาเย็นอยู่ทางทิศตะวันตก ส่วนทางทิศใต้มีเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นแนวขวางกั้นไม่ให้มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้ามาปกคลุมโดยสะดวก ทำให้มีฝนทางด้านตะวันตกและทางด้านใต้ของภูเขาเป็นส่วนมาก ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปีของจังหวัดนครราชสีมา 1071.5 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 111.2 วัน โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 172.6 มิลลิเมตร (สถานีอุตุวิทยามหาวิทยาลัยขอนแก่น) เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2519

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่มีกำลังและความรุนแรงมากนัก นอกจากทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาจะเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494-2556 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด 19 ลูก มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด ดังนี้ เดือนมิถุนายน 1 ลูก (2512) เดือนสิงหาคม 1 ลูก (2508) เดือนกันยายน 9 ลูก (2501, 2502, 2506(2), 2512, 2515(2), 2522, 2528) เดือนตุลาคม 8 ลูก (2506, 2513, 2524, 2526, 2531, 2533, 2535, 2549) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2517)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครราชสีมา

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศนครราชสีมา (ประมาณละติจูด $14^{\circ} 58'$ เหนือ ลองจิจูด $102^{\circ} 05'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา ตั้งอยู่หมู่บ้านรถไฟ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา (กลุ่มงานอุตุนิยมวิทยาอุทกโชคชัย) อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

สถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา (กลุ่มงานอุตุนิยมวิทยาเกษตร) อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย

หมายถึงค่าเฉลี่ยคาบ 30 ปี (ระหว่าง พ.ศ.2524-2553)

ค่าที่เป็นที่สุด

“ ค่าสถิติตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556

ศูนย์ภูมิภาค สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
ตุลาคม 2556